

Inhoud

Voorwoord 7

Inleiding 8

Hoofdstuk 1 Het Examen Lezen programma I 11

1.1 Wat wordt er getoetst bij het examen? 11

1.2 Hoe wordt het examen afgenomen? 11

1.3 Welke tekstsoorten bevat het examen? 12

1.4 Welke onderwerpen kun je verwachten? 14

1.5 De vragen van het examen 15

Hoofdstuk 2 Manieren van lezen 17

2.1 De manieren van lezen (de leesfasen) in het gewone leven 17

2.2 Leesfasen, doelen en strategieën bij het examen in schema 19

2.3 Kernwoorden en signaalwoorden 21

Hoofdstuk 3 Meerkeuzevragen 33

3.1 Hoe moet je meerkeuzevragen aanpakken? 34

3.2 Tien tips bij de aanpak van meerkeuzevragen 34

Hoofdstuk 4 Oriënterend en globaal lezen 41

4.1 Wanneer moet je oriënterend en globaal lezen? 41

4.2 Hoe moet je oriënterend en globaal lezen bij het examen? 42

4.3 Oefenen met oriënterend en globaal lezen 45

Hoofdstuk 5 Zoekend en intensief lezen 59

5.1 Wanneer moet je zoekend lezen? 59

5.2 Hoe pak je het zoekend lezen aan? 63

5.3 Hoe pak je het intensief lezen aan? 64

5.4 Oefenen met zoekend en intensief lezen 69

Hoofdstuk 6 Woordenschat 77

6.1 Hoeveel woorden moet je kennen en welke woorden zijn belangrijk? 77

6.2 Hoe raad je de betekenis van een woord? 78

6.3 Hoe gebruik je het woordenboek? 87

6.4 Tips om je woordenschat groter te maken 92

6.5 Oefenen met woorden 94

Hoofdstuk 7 Oefenteksten met vragen 99

Achterflap Stappenplan

Voorwoord

Lezen op B1 is een oefenboek dat je goed kunt gebruiken als voorbereiding op het Examen Lezen van het Staatsexamen NT2 programma I. Het besteedt uitgebreid aandacht aan strategieën die je helpen om efficiënter te lezen en bevat ook veel oefeningen en tips die je helpen je leesvaardigheid te verbeteren.

Lezen lijkt misschien niet zo moeilijk, zeker als je daarbij een woordenboek mag gebruiken, maar lezen in een andere taal is toch tamelijk lastig. Vooral wanneer je binnen een bepaalde tijd een groot aantal teksten moet lezen en daarbij ook nog ingewikkelde vragen moet beantwoorden, zoals bij het Examen Lezen. In 2013 slaagde slechts 61 procent van de deelnemers voor dit examen, dus zo makkelijk blijkt het inderdaad niet te zijn.

In *Lezen op B1* leer je hoe je tekstsoorten kunt herkennen en welke leesstrategieën je bij verschillende soorten teksten moet toepassen. Ook leer je omgaan met de vragen zoals die bij de teksten worden gesteld bij het Examen Lezen I.

Om goed te kunnen functioneren in de Nederlandse samenleving moet je teksten van allerlei instanties, zoals die van de overheid, goed kunnen begrijpen. Ook heb je een goede leesvaardigheid nodig als je een baan hebt in Nederland of als je een opleiding volgt. *Lezen op B1* is daarom niet alleen geschikt voor mensen die het Examen Lezen van het Staatsexamen NT2 programma I willen afleggen, maar voor iedereen die zijn of haar leesvaardigheid op B1-niveau wil verbeteren.

Als je meer weet van leesstrategieën, kun je beter lezen. Ook is het heel belangrijk dat je veel oefent. Door zoveel mogelijk 'leeskilometers' te maken, gaat het lezen in het Nederlands je steeds beter af. In dit boek kun je oefenen met veel verschillende soorten teksten met vragen en hopelijk vind je de onderwerpen daarvan leuk of interessant om te lezen.

Inleiding

Lezen lijkt een gewone alledaagse bezigheid, maar het lezen van een informatieve tekst is ingewikkelder dan je zou denken.

Eerst moet je bepalen wat het onderwerp is en met wat voor soort tekst je te maken hebt. Dan moet je het leesdoel vaststellen. Waarom wil je de tekst lezen?

Ook moet je een leesstrategie toepassen. Welke manier van lezen past het beste bij de tekst en bij jouw leesdoel? Om de nieuwe informatie over het onderwerp van de tekst goed te kunnen begrijpen, moet je bovendien goed nadenken over wat je al van het onderwerp weet. Dan wordt de nieuwe informatie namelijk beter in je brein opgenomen. Verder moet je de woorden herkennen die in de tekst gebruikt worden én je moet de betekenis ervan weten.

Lezen in een andere taal is nog moeilijker, omdat je meestal niet alle woorden kent.

Voor wie is het boek bedoeld?

Lezen op B1 kan vooral goed worden gebruikt als voorbereiding op het Examen Lezen I van het Staatsexamen NT2. Om te slagen voor dat examen moet je leesvaardigheid op niveau B1 zijn. Je leesvaardigheid kan dan in het kort als volgt worden beschreven:

'Ik kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit hoogfrequente [veelvoorkomende], alledaagse of aan mijn werk gerelateerde taal [taal die te maken heeft met het werk dat je doet].

Ik kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.'

Bron: www.erk.nl (een website waarop alle taalniveaus worden beschreven)

Hoe is het boek opgebouwd?

In hoofdstuk 1 staat informatie over het Examen Lezen I van het Staatsexamen NT2. Je komt dan meer te weten over de inhoud van het examen, over de lengte ervan en over de manier waarop het wordt afgenomen.

Hoofdstuk 2 gaat over de verschillende manieren van lezen die je moet toepassen en de strategieën die daarbij van belang zijn.

In hoofdstuk 3 worden de vragen behandeld waarmee je te maken krijgt als je het Examen Lezen I doet. Ook vind je er tien tips die je helpen bij het beantwoorden van de meerkeuzevragen van het examen.

Hoofdstuk 4 en 5 gaan over oriënterend lezen, globaal lezen, zoekend lezen en intensief lezen. Bij al deze manieren van lezen leer je welke aanpak je moet kiezen en ook geven we veel voorbeelden en oefeningen.

In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op het belang van woorden en je leert wat je kunt doen als je in een tekst een woord tegenkomt dat je niet kent. Ook leggen we uit wanneer en hoe je een woordenboek moet gebruiken.

In hoofdstuk 7 kun je alles wat je hebt geleerd toepassen. In dat hoofdstuk staan negen oefenteksten met meerkeuzevragen.

Wat voor teksten zijn in het boek gebruikt?

In *Lezen op B1* staan teksten die wat de inhoud betreft lijken op de teksten die ook vaak worden gebruikt in het Examen Lezen I. Zo kom je veel teksten tegen over opleidingen, teksten van websites van de overheid of teksten die met werk te maken hebben. Ook de soorten teksten lijken op die van het Examen Lezen I. Je vindt in dit boek daarom beschrijvende teksten of instruerende teksten, maar ook teksten met een bepaalde mening.

De teksten zijn dus representatief voor die uit het examen. Bij de selectie is verder zo veel mogelijk gelet op actualiteit en aantrekkelijkheid. Bovendien bevatten veel teksten nuttige informatie over de Nederlandse samenleving. Meestal zijn de teksten licht bewerkt om ervoor te zorgen dat ze begrijpelijk zijn op B1-niveau.

Hoe kun je dit boek het beste gebruiken?

Als je alle hoofdstukken van *Lezen op B1* doorwerkt en alle oefeningen maakt (zelfstandig of samen met anderen), ben je goed voorbereid op het Examen Lezen I. Verder kun je dit boek als een soort naslagwerk gebruiken. Als je nog even precies wilt weten wat je moet doen met onbekende woorden, kijk je nog even in hoofdstuk 6. En als je bijvoorbeeld meerkeuzevragen lastig blijft vinden, lees je nog even de tips in hoofdstuk 3. Het stappenplan aan de binnenkant van

de achterflap is een handige checklist die je kunt gebruiken als je het examen gaat afleggen.

Wat vind je op de website bij *Lezen op B1*?

Allereerst vind je daar de sleutels en de feedback bij de oefeningen.

Je ziet dus niet alleen of een antwoord goed of fout is, maar ook waarom je voor een bepaald antwoord had moeten kiezen. Daarom is dit boek ook heel goed zelfstandig te gebruiken.

Verder staat op de website extra informatie over het Examen Lezen I en zie je wat je nog meer kunt doen om je leesvaardigheid te verbeteren of je woordenschat uit te breiden. Ook vind je op de website handige lijsten met signaalwoorden en lijsten met veelvoorkomende Nederlandse uitdrukkingen. Ten slotte vind je er links naar andere nuttige websites, bijvoorbeeld websites met gratis online taal oefeningen.

1

Het Examen Lezen programma I

1.1 Wat wordt er getoetst bij het examen?

Tijdens het onderdeel Lezen van het Staatsexamen NT2 programma I wordt getoetst of je voldoende leesvaardig bent. Dat wil zeggen: of je kunt omgaan met allerlei soorten teksten waarmee je te maken krijgt op je werk, tijdens je opleiding of in het dagelijks leven. Daarbij moet je laten zien dat je verschillende manieren van lezen kunt toepassen: oriënterend en globaal lezen, zoekend lezen en intensief lezen. In hoofdstuk 2 van dit boek staat meer informatie over deze manieren van lezen.

1.2 Hoe wordt het examen afgenomen?

Tijdens het Examen Lezen I werk je aan een computer, maar de teksten zijn (nog wel) op papier. Je krijgt een boekje met ongeveer acht leesteksten, waarover je meerkeuzevragen moet beantwoorden. Die vragen staan op het computerscherm en je beantwoordt de vragen door het goede antwoord aan te klikken.

Tip Op de website van de Staatsexamens kun je voorbeelden bekijken van computerschermen tijdens het Examen Lezen I. (Op de website bij dit boek vind je een link.)

Je hebt 100 minuten de tijd voor het examen Lezen (let op: op de voorbeeldexamens tot 2011 staat 110 minuten, maar dat is dus veranderd). Op het eerste gezicht lijkt 100 minuten veel, maar in de praktijk blijkt dat kandidaten toch vaak in tijdnood komen. De teksten kunnen namelijk erg lang zijn. In de voorbeeldexamens komen soms teksten voor van meer dan 600 woorden. Het is dus belangrijk om de tijd te bewaken en alleen die gedeeltes te lezen die nodig zijn voor het beantwoorden van de vragen. Hoe je dat moet doen, lees je in de volgende hoofdstukken.

Je mag voor dit examenonderdeel drie eentalige of tweetalige woordenboeken meenemen. In hoofdstuk 6 vind je meer informatie over de woordenboeken die je mag gebruiken en ook vind je daar adviezen die je helpen om goed met een woordenboek om te gaan.

1.3 Welke tekstsoorten bevat het examen?

Het doel van een tekst bepaalt de tekstsoort. Wat wil de schrijver bij de lezer bereiken? Soms worden hier vragen over gesteld.

- Als een schrijver informatie wil geven of iets wil beschrijven, dan heb je te maken met een informatieve tekstsoort. Op de site van de Staatsexamens worden deze teksten descriptief genoemd. Voorbeelden van dit soort teksten zijn: berichten van een opleiding of van je werkgever, informatiefolders en teksten uit leerboeken.

- Als een tekst aanwijzingen geeft over hoe je iets moet doen, bijvoorbeeld een kast in elkaar zetten of een rekening openen bij een bank, dan wordt dat een instructieve tekst genoemd. Voorbeelden van dit soort teksten zijn: handleidingen bij apparaten, routebeschrijvingen of instructies, bijvoorbeeld over wat je moet doen als er brand is of als er een ongeluk is gebeurd op het werk.
- Als de schrijver van een tekst de lezer ergens van wil overtuigen, bijvoorbeeld om iets te kopen of om een bepaalde opleiding te volgen, dan wordt dat een persuasieve tekst genoemd. Het kan ook zijn dat een schrijver de lezer wil overtuigen van een bepaalde mening. Voorbeelden van dit soort teksten zijn advertenties en ingezonden brieven.
- Als er in een tekst verschillende meningen staan, bijvoorbeeld over gratis openbaar vervoer of over de vraag of winkels op zondag open mogen zijn, dan wordt zo'n tekst beschouwend genoemd. Voorbeelden van dit soort teksten zijn artikelen uit kranten of tijdschriften met verschillende meningen over een bepaalde kwestie of met voor- en nadelen van iets.

De voorbeeldexamens van de laatste jaren laten ongeveer de volgende verdeling zien van de vier tekstsoorten:

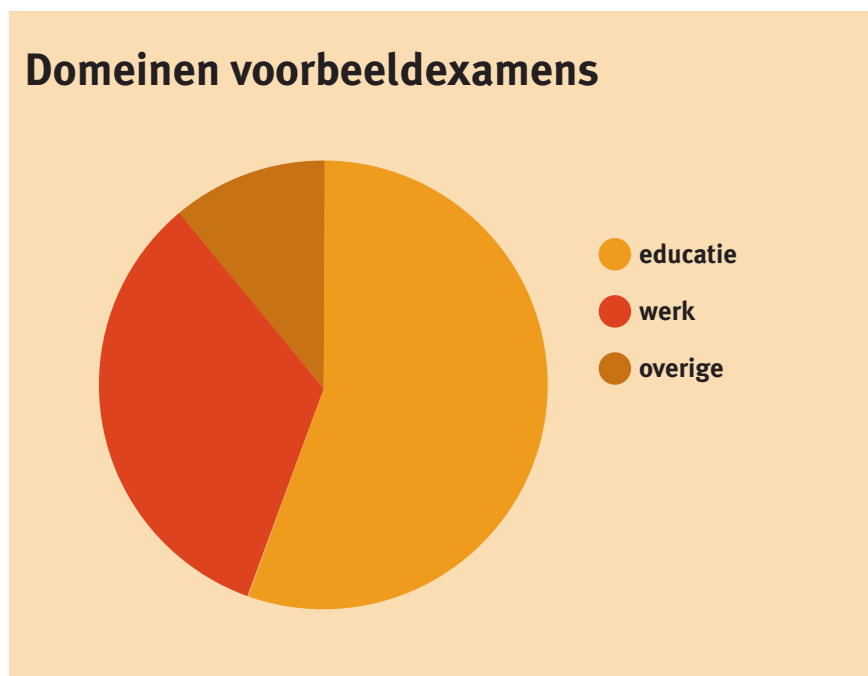

Meestal hebben de teksten van het Examen Lezen te maken met werkomstandigheden, met opleidingen of met het dagelijkse openbare leven. Dat worden domeinen genoemd. In die domeinen kun je de volgende teksten verwachten:

- het domein educatie: teksten uit brochures van opleidingen of hoofdstukken uit een leerboek;
- het domein werk: berichten van werkgevers of van het arbeidsbureau, teksten over beroepen of vacatures;
- overige domeinen: artikelen uit de krant over heel verschillende onderwerpen of handleidingen bij apparaten.

De voorbeeldexamens van de laatste jaren laten ongeveer de volgende verdeling zien van de drie domeinen:

Om een indruk te geven van de tekstsoorten en de onderwerpen volgen hieronder wat voorbeelden van titels uit recente oefenexamens:

Tekst	Jaar	Domein	Soort
Onderwijsassistent of klassenassistent?	2013	educatie	descriptief
Brandalarm	2013	werk	instructief
Suiker, de zoete sloper	2011	overige	beschouwend
Functioneringsgesprekken voeren kun je leren	2011	werk	instructief
De panda	2009	overige	descriptief
Schoolzaken	2009	educatie	descriptief

De teksten komen vaak uit kranten, uit brochures of uit schoolboeken. Ook kunnen ze van een website komen. Boven de tekst staat altijd waar de tekst vandaan komt en meestal ook voor wie de tekst is bedoeld. Dat zijn belangrijke aanwijzingen.

1.5 De vragen van het examen

Alle vragen die je bij de teksten krijgt, zijn meerkeuzevragen. Je hoeft dus alleen uit de gegeven antwoorden te kiezen. Er zijn drie of vier antwoordmogelijkheden en bijna altijd moet je er één kiezen. Aan de vragen kun je ook al zien welke manier van lezen je moet toepassen. In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe je meerkeuzevragen moet aanpakken.

Het aantal vragen bij een tekst is heel verschillend. Soms zijn er maar drie vragen, maar het kunnen er ook zeven zijn.